

СЕКЦІЯ 3 ТЕХНОЛОГІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ПРИРОДНИЧО- МАТЕМАТИЧНИХ ДИСЦИПЛІН В ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ТА ВИЩОЇ ОСВІТИ

ПРОБЛЕМА ЯКОСТІ ОСВІТИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Головка Світлана Григорівна

старший науковий співробітник Інституту педагогіки НАПН України, кандидат історичних наук, доцент

GolovkoS@ukr.net

В умовах пандемії виникла необхідність перегляду усталених принципів, методів, форм та технологій освітньої практики. Порівняльні дослідження показують, що найбільш суттєвими змінами в світовому масштабі є: недосконалість або відсутність нормативно-правової бази забезпечення реалізації онлайн-освіти; неадаптованість освітніх програм до процесу у новому форматі; відсутність відповідного якісного навчально-методичного забезпечення, технологій і науково обґрунтованих процедур трансформації способів організації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів освіти з дисциплін, що традиційно передбачають важливу роль практико-орієнтованих завдань; недостатній рівень забезпечення закладів освіти і педагогів сучасними засобами організації онлайн-освіти, доступу до інтернет-ресурсів; недостатній рівень сформованості цифрової компетентності педагогічних працівників та їхня неготовність до організації онлайн-навчання, відсутність відповідних методик; недостатній рівень сформованості цифрової компетентності та неготовність до онлайн-навчання учнів і батьків; потенційна шкода здоров'ю здобувачів освіти у зв'язку з суттєвим збільшенням часу роботи з комп'ютерними пристроями [2, с. 19].

На початковому етапі запровадження карантинних обмежень основні заходи спрямовувалися на впровадження організаційно-правових засад діяльності закладів освіти за такими напрямками: реалізація освітнього процесу; оплата праці педагогічних працівників. Запроваджувався карантин в закладах освіти усіх типів та визначалися першочергові заходи з організації роботи в умовах карантину, зокрема щодо забезпечення проведення навчальних занять за допомогою дистанційних технологій та часткового переведення працівників на роботу в дистанційному режимі.

Вітчизняне базове законодавство про освіту містить норми, що забезпечують можливість реалізації технологій дистанційного навчання. Так, ст. 9. Закону України «Про освіту» встановлює дистанційну освіту як одну з форм здобуття особою освіти. Згідно зі ст. 49 Закону України «Про вищу освіту» особа

має право здобувати освіту в різних формах, зокрема й дистанційно. Ст. 4. Закону України «Про повну загальну середню освіту» зазначає, що повна загальна середня освіта може здобуватися за різними формами, зокрема дистанційною та мережевою [6]. Дистанційна освіта визначається законодавцем як одна з форм освіти, що передбачає організацію індивідуалізованого освітнього процесу, який відбувається за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників освітнього процесу у спеціалізованому середовищі, що функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій. Особливості реалізації дистанційної освіти в ЗЗСО визначаються «Положенням про інституційну форму здобуття загальної середньої освіти» (2019). Передбачено, що дистанційне навчання може бути реалізовано шляхом застосування дистанційної форми як окремої форми здобуття освіти або використання технологій дистанційного навчання для забезпечення навчання за різними формами здобуття освіти та їх поєднання. З метою організації дистанційного навчання у закладах освіти можуть створюватися класи (групи) з дистанційною формою здобуття освіти [5].

Запровадження дистанційного навчання на практиці було пов'язане з суттєвими труднощами (недостатня врегульованість організаційно-правових засад дистанційного навчання та правовідносин, що виникають між суб'єктами освітньої галузі в його процесі, трудових правовідносин щодо тривалості робочого часу, особливостей оплати праці педагогічних працівників в умовах дистанційного режиму роботи, відсутність нормативного визначення змішаного навчання тощо) [3, с. 29]. Чинне на початку запровадження карантину Положення про дистанційне навчання (2013) не вирішувало всього спектру організаційно-правових питань. Тому важливим кроком у їх вирішенні стало ухвалення нової редакції Положення (2020). Воно встановило нормативне визначення таких категорій, як: дистанційне навчання, суб'єкти дистанційного навчання, інформаційно-комунікаційні технології дистанційного навчання, синхронний та асинхронний режими взаємодії суб'єктів освітнього процесу, електронне освітнє середовище, електронні освітні ресурси з навчальних предметів (інтегрованих курсів) тощо [4]. Положення про дистанційну форму здобуття загальної середньої освіти врегульовує коло повноважень педагогічної ради та керівника закладу освіти, педагогічних працівників щодо забезпечення організації освітнього процесу під час дистанційного навчання, здійснення контролю за виконанням освітніх програм, визначення режиму проведення навчальних занять, облік робочого часу та оплати праці працівників, види електронних освітніх ресурсів. Також передбачені важливі норми, як: можливість закладів освіти створювати власні електронні освітні ресурси для забезпечення дистанційного навчання, використання інших електронних освітніх ресурсів після перевірки щодо відповідності державним стандартам, типовим освітнім і модельним навчальним програмам, мові освіти; можливість запровадження електронного журналу за умови наявності відповідного

технічного забезпечення та дотримання вимог законодавства щодо захисту інформації.

Відзначаючи сформованість організаційно-правового забезпечення реалізації технології дистанційного навчання [1], зауважимо, що потребують подальшого вивчення питання забезпеченням захисту персональних даних суб'єктів освітнього процесу в умовах дистанційної освіти; використання ліцензійного програмного забезпечення для потреб онлайн-навчання; експертиза електронних освітніх ресурсів; унормування правового статусу електронних засобів фіксування результатів навчання та робочого часу педагогічних працівників. Актуальною є також проблема якості дистанційної освіти (технології та процедури оцінювання навчальних досягнень, розроблення вимірників, здійснення контролю в онлайн-режимі).

Список використаних джерел

1. Головка С.Г. Організаційно-правові засади функціонування науково-освітньої галузі України в умовах пандемії COVID-19. *Наукові праці Національного авіаційного університету. Серія: Юридичний вісник «Повітряне і космічне право»*. Київ: НАУ, 2021. № 1(58). С. 208-215.
2. Відповідь світової спільноти на виклики COVID-19 в освіті (лютий-червень 2020 р.): оглядове видання / НАПН України, Ін-т педагогіки НАПН України; наук. ред. О.І. Локшина. Київ: Авторитет, 2020. 36 с.
3. Організація освітнього процесу в школах України в умовах карантину: аналітична записка / Гриневич Л. та ін. Київ: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2020. 76 с.
4. Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти: наказ М-ва освіти і науки України від 08 вересн. 2020 р. № 1115. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0941-20#Text>.
5. Про затвердження Положення про інституційну форму здобуття загальної середньої освіти: наказ М-ва освіти і науки України від 23 квітн. 2019 р. № 536. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0547-19#Text>.
6. Про повну загальну середню освіту: Закон України від 16 січн. 2020 р. № 463-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>.

ВИКОРИСТАННЯ РЕСУРСІВ STEM-КАБІNETУ ПРИ ОРГАНІЗАЦІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Сіпій Володимир Володимирович

кандидат педагогічних наук, провідний науковий співробітник відділу біологічної, хімічної та фізичної освіти, Інститут педагогіки Національної академії педагогічних наук України

sipiy@ukr.net

Створення сучасного освітнього середовища закладів загальної середньої освіти є одним з пріоритетів державної політики в сфері освіти. Одночасно з запровадженням Державного стандарту початкової освіти 2018 року відбувається докорінна перебудова освітнього простору першого рівня повної